Un mare muzician român ne-a părăsit – Marin Constantin

(Grigore Constantinescu – 3 ianuarie 2011)

Un cuvânt despre maestrul Marin Constantin ar trebui identificat cu un cântec, așa cum a fost întreaga sa viață, mai bine de opt decenii și jumătate. Din cântec s-au alcătuit copilăria și adolescența sa, apoi spre cântec i s-au îndreptat visele de tinerețe, urmărind și învățând din arta celor mai înainte mergători ai artei corale universale și românești. Acum deja mulți ani, ideea de cântec s-a identificat, în timpul tinereții mature, cu simbolul Madrigalului, gen vocal Renașterii și superbă realizare arhitecturală corală românească contemporană.

Istorie, destin, poate și una și alta, s-au intersectat, sub măiastra viziune artistică a Maestrului Marin Constantin care, în prima zi a anului 2011, a plecat pe drumul nesfârșit, străjuit de Marea Trecere. În întristarea noastră adâncă, ne reamintim gândurile ctitorului acestei corale celebre în întreaga lume, înfăptuitorul visului, așa cum numea artistul acea idee inspiratoare de la care a pornit totul, cu decenii în urmă. Spunea Maestrul Marin Constantin: „Numai inteligența dirijorului nu va fi nicicând suficientă pentru a înțelege specificitatea camerală a unui instrument coral… Și apoi, numai înțelegerea nu e nici pe departe tot una cu meșteșugul construcției unui cor de cameră. Această alchimie are într-însa ceva din tainele și tradițiile artei marilor lutieri ai trecutului. Să-i urmăm, trudind cu migală... Am dorit foarte mult – mărturisea Maestrul – ca ceea ce fac să se dăruiască spre amintire copiilor – copiilor la modul simbolic, adică studenților mei, Madrigaliștilor, dar în primul rând plecând de la copii mei, de la Noemi și Ion.”

Magnetismul concertelor Madrigalului nu mai trebuie argumentat, căci profilul său repertorial – renaștere, muzică bizantină, muzică clasică, tradițională și modernă românească – a impresionat prin cuprindere și subtilitate stilistică a versiunilor interpretative. Există în „Cartea de Aur” a coralei, prestigioase mărturii provenind de la marii muzicieni și oameni de cultură ai epocii. De la fondare – 1963 în cadrul Conservatorului - Corul Național de Cameră „Madrigal”, creat și condus de Marin Constantin, s-a impus, cucerindu-și notorietatea în viața muzicală românească și internațională, cu mii de concerte pe toate meridianele, la prestigioase festivaluri, evenimente de rezonanță culturală. Iată și câteva distincții: Medalia UNICEF, Premiul Criticii Muzicale Germane, Il Saggitario d’Oro, Medaille en Vermeil, Premiul Grand Duc Adolf, Ambasador UNESCO, împreună cu Madrigalul, „Bun al Patrimoniului Cultural Universal”, Premium Magnum al Uniunii Criticilor Muzicali și Diploma de onoare a Uniunii Compozitorilor din România, Diploma de onoare a American Biographical Institute. Mare Ofițer al Ordinului Serviciul Credincios, Medalia Enescu și Medalia Eminescu, sau Crucea Patriarhală Ortodoxă. Dirijorul, compozitorul și profesorul Marin Constantin a fost – de asemenea – Șef de Catedră a muzicii corale din Universitatea de Muzică București, Doctor în muzicologie și filosofie a muzicii și Doctor Honoris Causa al Academiei de Muzică din Cluj-Napoca.

Mai întâi ca spectator și coleg cu cei dintâi madrigaliști, apoi în calitate de cronicar și de comentator al concertelor Madrigalului, începând din anii '7o, și ca autor al celei de a treia monografii dedicate maestrului și muzicienilor săi, **„Madrigal sau Magia sunetelor”**, ascultând, simțind și privind, am căutat să pătrund mai aproape taina artei lor. Nimic nu aparține tradiției, didacticii, academismului. Marele artist român, maestrul Marin Constantin, a inovat în chiar miezul capodoperelor și, dând înțeles de universalitate simbolului, a pătruns în toate epocile și

stilurile de creație. A „cânta Madrigal”, iată cum se poate caracteriza lumea interpretărilor, multe păstrate în zestrea memoriei melomanilor, înregistrărilor, filmografiei și documentelor discografice. Mereu am descoperit adevărul de simțire, cultul pentru perfecțiune ca principiu, judecata dreaptă pentru înțelegerea muzicii abordate. Maestrul Marin Constantin și, implicit, muzicienii educați sub gestul său, au devenit stindardul luptei pentru fericirea celor ce trăiesc în preajma lor. Artist al României și lumii întregi, Marin Constantin a fost un cavaler al artei, a cărui faimă internațională reprezenta felul în care a apărat viața cu armele Frumosului și Binelui, îndeplinindu-și astfel o misiune de har nobil și mistic, în dimensiunile unicității. Cu doar câțiva ani în urmă, Prea fericitul Teoctist, Patriarhul României, adresase dirijorului și coraliștilor săi un cuvânt rămas drept gest de sfințire a istoriei Madrigalului: „Prin glasul străvechilor intonații de strană, umilința și iubirea s-au întrupat în cântec, pentru a fi, astfel, mai aproape de tainele sufletului nostru într-u cuvioasă legătură cu Dumnezeirea. Corul de cameră Madrigal și mult dăruitul său îndrumător, de la prima zi a înfăptuirii ființării sale, a împlinit sfintele îndatoriri ale adevăraților muzicieni. În timpuri grele, a adus spre oameni vechile cântări liturgice ortodoxe, conferind o viață nouă slovelor păstrate de manuscrisele secolelor trecute. Totodată, respectând datinile, Madrigaliștii au șlefuit cu măiastră prețuire grăirea minunată a colindelor Crăciunului, care ne-au astfel ajutat să trecem multe clipe de povară și teamă din ultima jumătate de veac. Marin Constantin și Madrigaliștii săi înfăptuiesc misiunea încredințată de Domnul Dumnezeul nostru, arătându-ne calea. Să vă fie fericită ființa de spirit și artă cu care ne luminați zilele, să vă însoțească binecuvântarea Domnului, pe care îl slujiți cu atâta cucernică iubire.” Iată aura de sfântă lumină ce ne-a înconjurat pe toți cei aflători în preajma acestui mare suflet românesc care a confirmat încă o dată gândul enescian potrivit căruia „ideea frumoasă dăinuie”.

O jumătate de veac în slujba muzicii. O jumătate de veac de muzică. Și nu orice fel de muzică, nu orice fel de sunet. Ci o desăvârșită artă a dialogului cu oamenii prin intermediul construcției sunetului și al interpretării corale sub privirea și gestul magic al maestrului Marin Constantin. Un ideal împlinit, despre care artistul mărturisea, cu cuvinte testamentare:

”Așa a fost să fie ! Eu așa l-am simțit, ca un dat al firii, în lumea miracolului și al sensului divin. Trăiesc cu credința că cine deține un potențial benefic sau un bogat patrimoniu estetic uman, trebuie să-l dăruiască pretutindeni și creștinește printre semeni, să-l răspândească.”